

Cornel George Popa

Celălalt

Doar un preambul derizoriu, firește

În urmă cu aproximativ cincizeci de ani, când încă eram un băiețel fermecat de noutatea lumii, locuiam la I., pe strada Golia nr. 3, într-o casă în formă de „L”, cu mai multe familii, și o curte comună, care pe vremea aceea îmi părea imensă, deși nu era.

Atât casa, cât și curtea sunt și astăzi, rămășițe stinghere de arhitectură uitată, parte din vechea mahala evreiască, astăzi înconjurată de blocuri noi, pe o parte, și cu un mare platou liber, descoperit, în față, cu vedere către Târgul Cucului, locul unde, în urmă cu cincizeci de ani, misterul, noutatea, fantasticul, grotescul și nepăsarea alcătuiau multe din reperele zonei. Acolo m-am împrietenit cu un bătrân vânzător ambulant de ziare, un tip sinistru și fascinant în același timp, cu un ochi de sticlă, pe care-l scotea din orbită și-l ștergea de mâneca hainei, omul care avea mereu pentru mine o jucărie minusculă, preferatele mele fiind bilele colorate. Acolo am văzut pentru prima oară un criminal în carne și oase, plin de sânge din cap și până-n picioare, cu un cuțit în mână, care mergea pe mijlocul străzii, urmat de o

mulțime respectuoasă și uluită de oameni. Acolo mi-am rupt, în doi ani consecutivi, atât mâna, cât și clavicula, în bătălii pe viață și pe moarte de puștani, întru apărarea teritoriilor proprii. Acolo am văzut cum sunt înecați, imediat după naștere, puii de pisici și de câini. Acolo am învățat să citesc. Acolo mi-am spart ochiul, într-o după-amiază, exact cu o zi înainte de ziua maică-mii. Acolo m-am îndrăgostit de Gott Mella, cea mai frumoasă și mai deșteaptă fetiță pe care am cunoscut-o vreodată, și așa mai departe.

E aproape un miracol supraviețuirea acestei case obișnuite, fiindcă peste 90% din clădirile existente odinioară, unele chiar spectaculoase, au dispărut odată cu multiplele planuri de sistematizare a orașului, care l-au lovit în valuri. Prima oară a dispărut capătul străzii, care cobora către Costache Negri, apoi întreaga stradă Costache Negri, apoi tot ce era în față, astăzi ocupat de un platou chel, cu un rond unde întorc tramvaiele, apoi partea de Costache Negri care făcea legătura cu Târgul Cucului. Au rămas doar biserica Bărboi, turla înaltă din față, veche de câteva sute de ani, care parcă privește direct către turnul Golia, curtea și casa parohială, zidul înconjurător, plus două-trei clădiri vechi, printre care aceea unde a locuit Gott Mella, și cea de la numărul 3. De multe ori când ajung pe-acolo, în minte, fără să vreau, peste noua imagine se suprapun parcă fotografii vechi, depozitate într-o mereu proaspătă și emoționantă arhivă sentimentală, cu toate prăvăliile acelea de evrei înșirate de-a lungul străzii, cu oamenii din fața lor, cu anunțurile sinistre care mă speriau („Avem sicrie pentru nou-născuți“, scria pe unul, și refuzam să trec prin fața prăvăliei, o ocoleam ca pe-o

piază rea), cu atelierul de covrigi unde stăteam neclintit la coadă, măcar o dată la două zile, cu birtul din colț, unde clienții beau grăbiți, din picioare, cu micuța cea-sornicărie din stația de tramvai și drogheria de lângă, și cofetăria de mai încolo, și frizeria, și magazinul de pâine, și chioșcul cu dulciuri, din celălalt colț, unde urca la deal, pe Sărărie, un tramvai hodorogit, cu toate clădirile acelea vechi, urâte, dar funcționale, cu etaj, unde locuiau colegi de-ai mei, tovarăși de joacă, aproape toți evrei, și gangul prin care ieșeam în stradă, și salcâmi, și aglomerația îmi ies deodată în față, aidoma unui decor de teatru prin care mă plimb năucit, ca un actor bătrân care a fost vedetă odată, dar a uitat.

Casa avea și un pod, prin care umblam nestingherit, fără vreo supraveghere, fiindcă, îmi aduc aminte, în mod curios, eram singurul băiețel din acea curte în mijlocul căreia creștea un nuc falnic și, în fiecare toamnă, după ce îl scuturam, prada se împărțea egal tuturor celor patru ori cinci familii care locuiam acolo, indiferent de numărul persoanelor care o alcătuiau. Astfel, eu, mama și tata eram trei. Alături, perete-n perete cu noi, stătea o femeie singură, întâmplător ori nu, chiar colegă de serviciu cu mama. Și noi, și ea primeam același număr de nuci.

Azi, când mă uit la podul acelei case, îmi pare incredibil ca el să existe și ca un copil, fie el cât de mic, să poată umbla pe acolo în picioare, nu de-a bușilea, nu în genunchi, atât de joasă e înălțimea acoperișului. Totuși, mai ales vara, îmi petreceam multe ore pe-acolo, cotrobăind prin tot soiul de cufere vechi, pline de cărți, haine aproape putrezite, etajere, ceainice, scaune des-perecheate, burlane, țevi, tablouri prăfuite, precum și

alte lucruri pe care oamenii le depozitează la întâmplare când nu mai au nevoie de ele.

Țin minte precis cum intra lumina prin niște ferestre din tavan, ca niște calupuri oblice de aer moale, cum străluceau firișoarele de praf sub razele fierbinți ale soarelui și încă mai am în nări mirosul lui, un amestec de năftalină, uitare și necuprindere, fiindcă podul casei, atunci, era ca o adevărată peșteră a lui Aladin, plină de comori care de care mai prețioase. Acolo am dat, prima oară, peste această poveste, scrisă cu litere mărunte într-un caiet cu paginile aproape lipite, opera unui artist anonim, cel mai probabil. A fost prima lectură cu adevărat literară din viața mea.

Știam să citesc de la cinci ani și devoram, cu lăcomie, aproape orice era scris, de la biletele lipite pe geamuri, până la cărți, reviste și almanahuri. Într-o zi, mama s-a întors de la serviciu și mi-a adus o carte. În două ore am terminat-o. Tata a venit mai pe seară și mi-a adus și el o carte. Aceeași carte. Pentru a nu-l dezamăgi, m-am arătat foarte bucuros și-am mai citit-o o dată.

M-am mutat în mai multe locuri, am stat ba la casă, ba la bloc, am schimbat locuințe și orașe, de aproape treizeci de ani trăiesc în B., însă povestea nu am uitat-o, deși caietul, pe care l-am citit după aceea de-o mulțime de ori, s-a pierdut, la un moment dat, împreună cu alte documente prețioase, cărți și amintiri. Iar povestea din acel caiet era despre o fotografie.

Am încercat, de-atunci, s-o rescriu, de-o mulțime de ori, din memorie, mai ales că îmi plac fotografiile. Mi-au plăcut, în mod instinctiv, natural și misterios, dintotdeauna. Eram foarte mic și părinții spun că, lăsat

singur, nu le rupeam, ci mă jucam cu ele, le ordonam, le aliniam, le puneam una peste cealaltă, le priveam, le băgam în buzunare, le dădeam nume și așa mai departe. Nu știu de unde s-a născut această atracție, dar cert e că am iubit fotografiile încă dinainte de a ști să vorbesc.

Păstrez cu grijă în arhiva de familie o poză din acea perioadă. E făcută în curtea casei bunicilor, locul unde am trăit până am împlinit cinci ani. Instantaneul, executat cu un aparat rusesc, presupun, fiindcă doar ele existau la noi în acel timp, mă arată la vârsta de opt luni. Stau în picioare, fără ajutorul nimănui, costumat în obișnuitele hăinuțe ale unui copil de sub un an și privesc undeva deasupra obiectivului. Cred că poza a fost făcută de un prieten al tatălui meu, iar mama, în spatele lor sau alături, încerca să-mi atragă atenția. Am o privire gravă și încordată, de ființă care vede, nu e banala poză, neglijentă, a unui copil mic lipsit de repere. Eu mă uit la cineva. Păstrez chiar, între sprâncene, o abia sesizabilă cută, de efort și concentrare.

Privind drept în față, se vede că doresc să înțeleg. Dar, poate, zic eu acum, nici nu mă uitam, efectiv, la ceva. Poate expresia mea de ființă atentă sau, de ce nu?, hăituită, arăta doar că mi-era teamă. Mă temeam de aparatul acela și de toate pregătirile care aveau loc, generate de momentul fotografierii.

Pe atunci, foarte demult, când eram eu mic, oamenii nu aveau telefoanele de astăzi, care înlocuiesc, într-o covârșitoare măsură, clasicele aparate de fotografiat și care-ți permit să execuți o poză în orice moment. Pe atunci, aparat de fotografiat nu avea oricine. Când venea

cineva cu unul, se crea o mică agitație. Oamenii ieșeau din obiceiurile știute. Cutare pleca să se schimbe, altul protesta că nu e aranjat, lumina se deplasa, trebuia să te grăbești, că doar omul nu era plătit să stea toată ziua acolo și așa mai departe. A face o poză, atunci, însemna un eveniment. Poza urma, din momentul acela încolo, să te reprezinte. O luai și o puneai bine undeva, de preferință în ramă sau la oglindă. În mediul rural, oamenii așezau puținele lor poze la vedere, într-un loc de mare cinste al casei, astfel încât oricine intra să le poată admira. Sătenii țineau cel mai bine evidența fotografiilor.

Un orășean, luat din scurt, astăzi n-ar putea să-ți spună, într-o secundă, unde sunt fotografiile casei fiindcă, una la mână: nu există, în general, un loc anume, poze fiind și aici, și dincolo, și acolo, și pe telefon, și pe laptop, și, doi la mână: orășenii nu prețuiesc atât de mult fotografiile, așa cum o făceau oamenii simpli de la țară.

Lumea avea, în privința fotografiilor, o mentalitate de sătean.

Fotografia se făcea cu un anumit prilej, cunoscut dinainte, sau era vorba de o întâmplare extraordinară și atunci se crea agitație. Presupun că toată această neobișnuită agitație mă speria și o înregistram ca pe ceva negativ, care lasă urme sau doare. Abia acum, scriind, realizez că grija pe care o aveam față de fotografii trebuie să fi fost insuflată de către bunicii mei. Acolo, în satul acela pierdut între dealuri, lângă I., la mulți kilometri distanță de orice așezare, fotografiile erau la fel de prețioase ca și banii; ba, pot spune, mai prețioase decât

ei, fiindcă reprezentau o adevărată zestre de amintiri, unică și perisabilă, care se putea distruge ușor.

Rare, țin minte, erau clișeele unde apărea o singură persoană.

Cele mai multe, majoritatea, aproape, înfățișau un grup. Oamenii se strâneau la un loc pentru a lua parte la construcția unei fotografii. Clișeul nu se consuma la întâmplare, cum se petrece astăzi, când actul fotografierii nu este un eveniment și nici nu solicită o pregătire anume.

Foarte mult, de exemplu, îmi place o fotografie rară din colecția familiei mele.

Spun rară din trei motive. Unu: e singurul exemplar. Doi: protagoniștii nu mai sunt. Și trei: momentul trebuia într-adevăr păstrat. Știu atât de bine această fotografie, încât o pot descrie oricând. N-am văzut-o de mult, este la I., în casa unde a locuit bunica din partea mamei, însă o rețin cu o atât de mare dragoste și exactitate încât parcă ar fi tot timpul asupra mea.

Ea îi reprezintă, într-un moment unic al vieții lor, pe străbunicul și pe bunica mea. Ce se vede, în fapt: un bărbat care stă în picioare și o femeie plăcută, așezată pe un scaun. Bărbatul poartă pălărie pe cap și este îmbrăcat într-un costum sever, la două rânduri de nasturi. Bărbatul e relativ tânăr; o mustață puternică îi acoperă buza de sus, ține o mână în buzunarul din stânga al hainei și are ochii foarte vii. Strălucesc. Femeia, aproape la fel de tânără, așezată pe acel scaun, este îmbrăcată într-o rochie de catifea moale. Capul îl ține înclinat spre umăr, picioarele, cumiști, sunt încălțate cu sandale groase și

are mai multe brățări pe mâini. În spate e un decor de studio. Și ochii femeii strălucesc foarte tare. Par a fi soț și soție. Dar sunt tată și fiică.

Bunica s-a trezit măritată, la 14 ani, cu un bărbat de patru ori mai în vârstă decât ea. După trecerea câtorva ani și doi copii, bărbatul moare. Aproximativ în același timp, moare și mama ei. Bunica mea rămâne văduvă. Tatăl ei, la fel. Și într-o bună zi, tatăl îi anunță fiicei intenția lui de a se recăsători. Numai că mireasa era, ca vârstă, mai mică decât propria lui fiică. Bunică-mea s-a supărat. Gândul că mama vitregă este mai tânără decât ea o scotea din minți. Tatăl avea neapărat nevoie, pentru căsătorie, de consimțământul ei, oarecum formal, fiindcă nu conta, efectiv, în acte, consimțământ pe care, constant, bunica mea a refuzat să i-l dea. Omul a încercat diverse șiretlicuri și stratageme de împăcare. Bunica a rămas fermă: nu.

Într-o duminică, tatăl are o nouă idee și își invită fiica la iarmaroc.

Se dau în leagăne, merg să râdă la femeia cu barbă, trag la țintă, mănâncă mici și beau bere. Bunica mea, furată de euforia și extravaganța întregii zile, se ametește. Și atunci, tatăl revine cu problema lui din nou. Iar bunica, obosită, spune da: însoară-te, omule. Dar să știi că eu nu-ți mai calc în casă din momentul acesta.

Tatăl crede că fiica glumește, că spune și ea, așa, fiindcă e supărată, dar îi va trece odată cu timpul, va uita. Și, grăbit, surescitat de succes, îi propune fiicei să facă o fotografie, momentul suprem al zilei, doar obținuse ceea ce dorise.

Ei bine, clișeul acesta îl am eu, îl păstrez în minte ca o amintire încă mișcată, aproape palpabilă, cu miros și consistență de fapt trăit. Tatăl s-a recăsătorit cu o mireasă mai mică decât propria fiică, iar la câțiva ani a murit. Fotografia încremenește pe carton cafeniu ultimul moment în care au fost alături. Amândoi privesc și văd dincolo de fotograf. Tatăl vede succesul și apropiata nuntă, fiica vede despărțirea. Se află acolo, împreună, pentru ultima oară în viața lor. Unul o știe, celălalt nu.

Este o poză atât de vie, încât am senzația că ori de câte ori iau cartonul în mână, cartonul e cald. Iarmarocul există, cu tumultul lui extraordinar, în spatele lor. Ziua întreagă și povestea ei se află înscrise pe fețele lor. Oamenii din fotografie, deși nemișcați, parcă își ascund gesturile.

Domnul abia a venit acolo și, dacă te uiți bine, chiar se clatină. Mustața bogată îi freamătă ușor. Desigur, spune ceva, un cuvânt ori poate o întreagă propoziție, dar nu se vede din cauza umbrei lăsate de mustață și a formei buzelor. Mâna băgată în buzunar strânge un obiect sau vrea să extragă de-acolo un obiect. Ce poate fi? Niște bani? Cheile? O fotografie a viitoarei mirese? Batista? Un medalion? Ce este, oare, în buzunarul domnului și care-i motivul de nu-și duce gestul până la capăt? Atitudinea lui ne arată clar că urmează o acțiune.

Și pălăria: pălăria, dacă privim atent, e așezată strâmb. Borul se apleacă în față. Omul abia a pus-o pe cap, în ultimul moment. Sau a vrut să o scoată și s-a abținut, dar a atins-o, totuși, cu mâna liberă. Pălăria, în mod cert, se apleacă în față. Cade pe ochi. Nu mai are mult.

Dacă am sta două mii de ani să privim nemișcați ce face omul acesta în fotografie, la capătul lor bărbatul ar avea capul descoperit. Pălăria cade continuu, de când a fost făcută poza. Pălăria cade mereu. Sunt convins că, în momentul fotografierii, avea o cu totul altă poziție.

Femeia are un picior puțin mai sus decât celălalt. Este pe punctul de a se ridica, ori nervozitatea o determină să se miște. Femeia abia atinge scaunul cu șezutul, se vede după faldurile moi ale rochiei de catifea, care se clatină. Brățările de la mână zuruie și stau nefiresc. Pe nicio mână de om viu nu se poate vedea o astfel de poziție a unor brățări de metal. Ele stau, de-a lungul mâinii, ca și cum ar fi lipite. În mod normal, niște brățări metalice alunecă. Acelea de pe brațul bunicii mele sunt depărtate, însă nu egal. Ele se depărtează, una față de alta, puțin câte puțin.

Și apoi, capul. Capul e înclinat spre umărul drept. La gât, din cauza poziției, s-au format cutele acelea fine, cute ale pielii de femeie tânără, care plac tuturor bărbaților, cute firești, dar și altele. Acelea noi indică faptul că tânăra s-a plictisit. Ea vrea să-și schimbe poziția capului și, în timp, o va face. Imperceptibil pentru ochiul obișnuit, însă ea, sunt convins, peste două mii de ani va avea capul drept. Sau poate nici nu va mai fi în poză. Prea stă chinuit pe scaunul acela. E greu, vă asigur, pentru oricine.

Bunica mea adevărată a murit, dar femeia din fotografie, care e tot bunica mea, încă trăiește, e vie, furioasă și nerăbdătoare. Femeia din fotografie are sentimente și propria ei conduită. Femeia din fotografie are

o personalitate liberă și nicio voință a lumii, oricât de puternică, n-o va împiedica să plece din cadru. Îl urăște, deja, pe bărbatul aflat alături. Bărbatul din fotografie vrea să se însoare cu o mireasă mai tânără decât propria lui fiică. Tot el a obligat-o să se mărite cu un bărbat de patru ori mai bătrân decât ea. La mijloc trebuie să fi fost interese vechi și obligații neplătite, care însă aveau o scadență. Pentru a nu se ruina, și-a vândut propria fiică.

Cum pot sta alături acești doi oameni? E clar că, mai devreme sau mai târziu, ei se vor despărți. Din acest punct de vedere, orice fotografie e mincinoasă.

Știe, dar se comportă ca și cum totul ar fi în regulă. O fotografie, întotdeauna, ascunde mai mult decât ceea ce se vede. Orice fotografie jură strâmb. Ea taie în carnea vieții o părticică neobligatorie și partizană. Fără să țină cont de părerile tuturor celor implicați, ea alege un moment unic din timpul nostru și îl prezintă ca singurul adevărat.

Fotografia, în general, are un discernământ crud; minte cu bună știință. La o diferență minimă, de câteva secunde, oamenii aceia poate n-ar mai fi fost acolo sau, cu siguranță, s-ar purta altfel. Cei care surâd n-ar mai surâde. Cei așezați ar fi în picioare. Unul ar dori să plece. Altul să intre în cadru. Fotografia nu ține cont de toate aceste lucruri. Ea decupează cu severitate, din viața unui om, o secundă. Apoi își arată rezultatul final; oul de carton cu marginile zimțate. Un ou care e, uneori, nefecundat de viață, o coajă înăuntrul căreia uneori nimic nu palpita cu adevărat.

Am întrebuințat neglijent, în acest derizoriu preambul, când termenul de fotografie, când acela de poză,

pe lungimea unei singure fraze. Merită făcută, cred, o distincție. Există fotografii și sunt poze.

O fotografie înseamnă mult mai mult decât o poză.

Poza, în general, e verișoara săracă a fotografiei. Poza e nepoata venită din provincie să se mărite la oraș. Ca să devină fotografie, o poză are destule de învățat. Oamenii, prin albume sau aiurea, au, cel mai adesea, poze.

Fotografiile sunt rare. Fotografiile, vulgar vorbind, simplificând, sunt poze inteligente.

O fotografie are contur magic și linii de forță. O fotografie se poate povesti și eventual descrie artistic. Fotografiile, spre deosebire de poze, au valoare. Fotografiile costă. Fotografiile sunt produs și se supun pieței. Fotografiile sunt marfă. Fotografiile au încărcătură documentară și, de multe ori, istorică.

Dar diferența principală e următoarea: fotografia este executată de un om talentat. Pozele sunt rutină. Pozele sunt clișee amatoristice. Omul care le face nu are instinct artistic, fler și nici ochi. El apasă pe declanșator în mod automat, nu alege cadrul, nu-l construiește, nu are contribuție proprie în determinarea lui. „Pozarul“ este aidoma unui om care zugrăvește o casă la comanda clientului.

Fotografii sunt pictori. Ei elimină variantele simple, care ar transforma fotografia în poză, gândesc instantaneul și îl regizează. Fotografii nu povestește realitatea, ci o parte a realității care e pe aceeași linie cu sensibilitatea lui. O sută de fotografi descriu diferit același măr așezat pe masă. O sută de fotografi, fotografiind o singură femeie, aceeași, ne oferă, de fapt, o sută de variante asupra modelului, unde imaginea e construită pe suportul a

cea ce înțelege fiecare despre modelul respectiv. Pre-tutindeni găsești amănunte de care să te agăți și să urci până la un nucleu de dramă. Acesta e, de fapt, motivul pentru care îmi plac atât de mult fotografiile: fiindcă îți oferă posibilitatea de a visa.

Însă nu toate fotografiile îți transferă această plăcută ocupație, ci numai acelea care au destin. Fotografiile cu destin au o personalitate imposibil de evitat care te urmărește, inconștient, cu impactul ei straniu, mult după ce le-ai pierdut din ochi.

Dacă ești un om normal, te întorci acasă, îți vezi de treburile tale, te duci la serviciu și mergi la piață, faci dragoste cu nevasta, adormi și deodată, în miez de noapte sau la slujbă, te trezești că imaginea revine.

Câteva secunde stai prostit, ținându-ți capul în mâini.

Imaginea este acolo, lângă tine, ca un duh invizibil. În jur, parcă totul încremenește. Se creează un gol de timp. Corpul e într-un loc, iar mintea e în altul. Corpul stă pe loc, iar mintea fuge, fuge într-o direcție necunoscută și absorbantă în același timp, fuge spre ceva care te înspăimântă. Ticăitul ceasului a încetat. E, poate, liniștea atât de mult căutată? Să fie, oare, moartea? Cine sau ce intră în mintea ta? Ești aici sau acolo? Unde te afli, de fapt? Când mintea nu mai e în corp, unde este corpul tău?

Îți dai cu palma peste față, bei un ceai, fumezi o țigară și uiți. Ți s-a părut. Ți s-a părut și nimic altceva. Viața este aici, perfect concretă, pipăibilă și tare. Dincolo nu e nimic.

Celălți își văd de ocupațiile lor. Ești acasă, nevasta-i alături, în camera cealaltă, miroase a femeie

adormită și disponibilă. Îi atingi pieptul moale, o trezești și te cufunzi în corpul ei primitiv ca într-o peșteră cunoscută.

O fotografie cu destin înseamnă să mergi cu metroul și să observi la picioarele tale ceva. Te apleci și ridici un clișeu al unei tinere fete. Chipul e banal, dar întâmplarea te electrizează. Dacă ar fi reprezentat o ființă răvășitor de frumoasă, ce-ai fi făcut? Dacă se întâmpla să nu fii însurat sau să ai o prietenă și peste câteva zile, o săptămână, un an să vezi chipul acela în fața ta?

Da, ce întâmplare, o poveste ca-n filme... Dar omul nostru e o ființă rezonabilă. El nu crede în astfel de potriviri halucinante, trăiește bine înfipt cu picioarele pe pământ, însă, cedând unui capriciu de moment, nu aruncă fotografia, ci o păstrează.

Când abia a uitat de ea, fotografia este găsită de prietenă sau de către soție. Cine e? întrebă soția sau prietena, intrigată sau mânioasă. Nimeni, dragă, răspunde personajul nostru, am găsit-o în metrou și am păstrat-o. De ce? întrebă soția sau prietena. Așa mi-a venit, răspunde personajul nostru. Așa ți-a venit, da? repetă metalic, pe un ton jos, glacial, soția sau prietena.

Și, mai departe, fotografia poate avea destin, adică e încărcată de o poveste care nu s-a declanșat imediat, ci s-a acumulat, în timp. O poveste interesantă, neprevăzută și plină de implicații, la câteva luni după o întâmplare absolut obișnuită.

Sau: treci zilnic, în drumul spre serviciu, pe lângă o vitrină. De fapt, treci pe lângă mai multe, dar noi vorbim

aici de o vitrină anume. Treci ani la rând pe lângă acea vitrină, fără să o observi.

Într-o zi, de toamnă să zicem, te oprești în dreptul ei. Nu intenționat: s-a stricat ceasul, a picat un nasture de la haină, ți s-a dezlegat un șiret.

Într-un colț, aproape ascunsă de celelalte cartoane, este o fotografie îngălbenită, o fotografie veche, o fotografie de epocă. E atât de îndoită, încât nici nu-ți dai seama prea bine ce reprezintă, dar întâmplarea te intrigă. Ce să caute acolo, printre atâtea fotografii colorate, o fotografie de epocă?

Intri și întrebi proprietarul, sau nu? Nu, cu siguranță nu, ești un om serios și echilibrat. Totuși, atras de inedit, te mai uiți o dată la fotografie. Reprezintă, să zicem, o grădină. O grădină de vară, populată cu oameni îmbrăcați în costume care-au ieșit de mult din uz.

Te întorci frumușel pe călcâie și pleci.

Într-o altă zi ești din nou în fața vitrinei. Te uiți neglijent, vag amuzat, aproape fiindu-ți jenă, și tresari: fotografia a dispărut. Stai și te gândești: să intri și să-ntrebi, să nu intri? Ești om serios: nu intri. Ești om serios. Uiți.

După șase luni, o găsești mărită pe pagina unui calendar. Privești cu atenție: da, este aceeași fotografie. În mod normal, n-ai lua, să duci acasă, un astfel de obiect, e foarte departe, ca stil, de activitatea și preocupările tale, dar asta-i, îl cumperi și gata.

Acasă, calendarul stârnește reacții.

Ce ți-a venit, dragă, cu asta? întreabă soția. Copiii își dau coate pe sub masă. Tu nu spui nimic. Dar, fără să te vadă cineva, zăbovești îndelung privind fotografia aceea. Cineva te surprinde și au loc discuții în familie.

E vorba, bineînțeles, de o nouă fotografie cu destin. O fotografie care te-a obligat să te gândești la ea. O fotografie care a acționat asupra creierului tău pe nesimțite, ca mucegaiul: azi o celulă, mâine alta, poimâine alta.

Povestea ei începe abia de la momentul acela încolo.

Fotografiile cu destin sunt acele fotografii care construiesc povești în jurul lor. Fotografiile cu destin alimentează povești. Fotografiile cu destin generează povești. Ca și fotografiile, poveștile îmi plac foarte mult. Am citit, la viața mea, tone. Am auzit, am întâlnit povești. Mă topesc după povești.

Această carte este povestea unei femei care s-a îndrăgostit de o fotografie.

Pe femeie o cheamă Amalia. Pe bărbatul din fotografie îl cheamă Gelu.

Amalia și Gelu sunt soț și soție.